

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

2013/1.DÖNEM

SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK SINAVLARI

VERGİ MEVZUATI VE UYGULAMASI

16 Mart 2013-Cumartesi 14:30-16:00

SORULAR

SORU 1: : Aşağıdaki kavramları, ilgili oldukları vergi kanunları hükümlerini dikkate alarak kısaca açıklayınız.

- Vergi Numarası (213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 4358 sayılı Kanun kapsamında Vergi Kimlik Numarası Kullanımına ilişkin düzenlemeler),

- Amme Alacaklarında Rüçhan Hakkı (6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun),

- Arazi Taşıtı (197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu).

SORU 2: 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu (KVK) hükümleri çerçevesinde, kazançları kurumlar vergisine tabi mükellefleri sadece sayınız, bunlardan “dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmeler”in mükellef olması konusunu kısaca açıklayınız.

SORU 3: 3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanunu hükümleri çerçevesinde, “vergi sorumlusu” konusunu kısaca anlatınız.

SORU 4: Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Bay (A) 2012 yılında 160.000 TL serbest meslek kazancı elde etmiş olup, bu kazançla ilişkin olarak yıl içinde 25.000 TL gelir vergisi kesintisi yapılmış ve 15.000 TL geçici vergi ödenmiştir. Ayrıca, yine yıl içinde 10.000 TL Sosyal Güvenlik Primi ve 5.000 TL de şahıs sigorta primi ödemiş olan Bay (A)'nın diğer gelir unsurları aşağıdaki gibidir:

- Kiraya verilen işyeri gayrimenkul kirası (brüt)	40.000 TL
- (B) Anonim Şirketi ortaklığından kar payı (brüt)	50.000 TL
- Banka mevduat faizi (brüt)	60.000 TL

Bay (A)'nın gelirlerini beyan edip etmeyeceğini kısaca yasal gerekçeleri ile birlikte açıklayınız, beyan edecekse beyan tutarını (vergi matrahını) ve varsa mahsuba konu vergileri hesaplayınız.

(Not: Kar payı ödemesinden % 15, kira ödemelerinden % 20 vergi kesintisi yapılmış olup, kira gelirlerinde götürü gider esasını benimsenmiştir).

CEVAPLAR

CEVAP 1:

- **Vergi Numarası:** 213 sayılı Vergi Usul Kanunu (VUK)'nun 8 inci maddesinde yer alan hükme göre, Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinde bulunan gerçek ve tüzel kişilere birer vergi numarası verilir. Maliye Bakanlığı uygulamaya ilişkin olarak tebliğlerle düzenlemeler yapmıştır. Ancak, vergi kimlik numarası kullanımı konusunda asıl düzenlemeler, 4358 sayılı Kanunla ve daha sonra bu Kanuna ilişkin tebliğlerle yapılmıştır. Yapılan düzenlemelere göre, vergiyi doğuran işlemlere (bankacılık, sigortacılık, döviz, menkul kıymet, tapu, noter, posta, vb.) taraf olanlar birer vergi kimlik numarası almak, işlemleri yapanlar da bu numaraları aramak zorundadır. Bunlara uymayanlar için özel usulsüzlük ve hapis cezaları öngörülmüştür. Vergi kimlik numarası yerine, Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinde bulunanlar "TC Vatandaşlık Numarası"nı, yabancılar ise "Yabancı Kimlik Numarası"nı kullanacaklardır.

- **Amme Alacaklarında Rüçhan Hakkı:** Amme alacaklarında rüçhan, yani öncelik hakkı konusu 6183 sayılı Kanunun 21 inci maddesinde düzenlenmiştir. Burada yer alan hükme göre, üçüncü şahıslar tarafından haczedilen mallar paraya çevrilmeden önce, o mal üzerine amme alacağı için de haciz konulursa, bu durumda amme alacağı da hacze katılır ve satış bedeli garameten (hisseler oranında) paylaşılır. Rehinli alacaklıların hakları saklıdır. Ancak, gümrük resmi, bina ve arazi vergisi gibi eşya ve gayrimenkulün kendisine ait amme alacakları, rehinli alacaklara önceliklidir. Borçlunun iflası, mirasın reddi ve terekenin tasfiyesi hallerinde, amme alacakları tüm imtiyazlı alacaklar ile birlikte işleme tabi tutulur.

- **Arazi Taşıtı:** 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi (MTV) Kanunu'nun 2/7 nci maddesi hükmüne göre, karayollarında yolcu veya yük taşıyabilecek şekilde imal edilmiş olmakla beraber bütün tekerlekleri motordan güç alan veya alabilen motorlu araçtır.

CEVAP 2: Kazançları kurumlar vergisine tabi mükellefler Kurumlar Vergisi Kanunu (KVK)'nun 1 inci maddesinde belirtilmiştir. Buna göre;

- Sermaye Şirketleri,
  - Kooperatifler,
  - İktisadi Kamu Kuruluşları,
  - Dernek veya Vakıflara Ait İktisadi İşletmeler,
  - İş Ortaklıkları,
- kurumlar vergisi mükellefi kurumlardır.

Dernek veya Vakıflara Ait İktisadi İşletmelerin Mükellef Olması: Kurumlar vergisi mükellefleri KVK'nın 2 nci maddesinde açıklanmıştır. Bu maddede yer alan hükme göre, dernek veya vakıflara ait veya bağlı olup, faaliyetleri devamlı bulunan ve sermaye şirketleri ile kooperatifler dışında kalan ticari, sınai ve zirai işletmeler ile benzer nitelikteki yabancı işletmeler, dernek veya vakıfların iktisadi işletmeleridir. Sendikalar dernek, cemaatler ise vakıf sayılır. Dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmelerin kazanç amacı gütmemeleri, faaliyetlerinin kanunla verilmiş görevler arasında bulunması, tüzel kişiliklerinin olmaması, bağımsız muhasebelerinin ve kendilerine ayrılmış sermayelerinin veya iş yerlerinin bulunmaması mükellefiyetlerini etkilemez. Mal veya hizmet bedelinin sadece maliyeti karşılayacak kadar olması, kar edilmemesi veya karın kuruluş amaçlarına tahsis edilmesi bunların iktisadi niteliğini değiştirmez.

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

CEVAP 3: Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun 9 uncu maddesine göre, mükellefin Türkiye’de ikametgahının, işyerinin, kanuni merkezi ve iş merkezinin olmaması hallerinde ve gerekli görülen diğer hallerde, Maliye Bakanlığı vergi alacağına emniyet altına alınması amacıyla, vergiye tabi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.

Fiili yada kaydi envanter sırasında, belgesiz mal bulundurduğu veya belgesiz hizmet satın aldığı tespit edilen mükelleflerden ziyaa uğrattıkları KDV aranır. Bu mükelleflere, söz konusu mal ve hizmetlere ait alış belgelerinin ibrazı için 10 günlük süre verilir. Bu süre içinde alış belgeleri ibraz edilemeyen mal ve hizmetlerin emsal bedeli üzerinden KDV hesaplanır ve mükellef adına re’sen tarh edilir. Bu tarihyata vergi ziyayı cezası uygulanır. Ancak, belgesiz alınan mal ve hizmetleri satanlara bu satışlarla ilgili olarak vergi inceleme raporu ile KDV tarh edildiği takdirde, ziyaa uğrattılan vergi ve ceza ayrıca alıcılardan aranmaz.

5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununa göre düzenlenen ürün senetlerinin, senedin temsil ettiği ürünü depodan çekecek olanlara teslimine ait KDV’nin ödenmesinden lisanslı depo işleticileri sorumludur.

Konuya ilişkin KDV Genel Tebliği ile, sadece GVK’nın 94 üncü maddesi uyarınca tevkifat yapanlara serbest meslek faaliyeti kapsamında teslim ve hizmet yapılması (19 nolu Tebliğ), kiralama ve reklam hizmetleri (30 nolu Tebliğ), fason işler ve hurda alımları ile akaryakıt teslimleri (51 ve 68 nolu Tebliğler) gibi konularda sorumluluğa ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. KDV sorumluluğu konusunda, daha sonra da çeşitli tebliğlerle düzenlemeler yapılmıştır. Sorumlu sıfatıyla beyan, 2 nolu KDV beyannamesi ile yapılmaktadır.

CEVAP 4: Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Bay (A), mesleki kazanç elde ettiği için gelirlerini yıllık beyanname ile beyan edecektir. İşyeri kira geliri 2012 yılı için 25.000 TL’yi aştığından, götürü gider indirildikten sonra kalan tutar beyan edilecek ve kesilen vergiler mahsup edilecektir. GVK’nın 22/2 nci maddesi uyarınca yarısı istisna kapsamına giren kar payının geri kalan diğer yarısı, tek başına aşamasa da, diğer gelirlerle birlikte vergiye tabi gelir toplamı 2012 yılı için 25.000 TL’yi aştığından beyan edilecek ve kesilen verginin tamamı mahsup edilecektir. Banka mevduat faizi GVK’nın 67 nci maddesi hükmü uyarınca tutarı ne olursa olsun beyan edilmeyecektir. Beyana tabi gelirler ve mahsup tutarları aşağıdaki gibi hesaplanmalıdır.

- Serbest Meslek Kazancı	160.000 TL
* Sosyal Güvenlik Primi (-)	<u>- 10.000 TL</u>
- Beyana Tabi Serbest Meslek Kazancı	150.000 TL
- Gayrimenkul Sermaye İradı	40.000 TL
* Götürü Gider (40.000 x 0,25 = 10.000) (-)	<u>- 10.000 TL</u>
- Beyana Tabi Gayrimenkul Sermaye İradı	30.000 TL
- Menkul Sermaye İradı	50.000 TL
* İstisna Kar Payı (50.000 / 2 = 25.000) (-)	<u>- 25.000 TL</u>
- Beyana Tabi Menkul Sermaye İradı	25.000 TL
- Beyana Edilecek Toplam Gelir	205.000 TL
(150.000 + 30.000 + 25.000 = 205.000)	
* Şahıs Sigorta Primi İndirimi	<u>- 5.000 TL</u>
- Vergiye Tabi Gelir (Matrah)	200.000 TL

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

Mahsup Konusu Vergiler:

Geçici Vergi	15.000 TL
Serbest Meslek Kazançlarından Kesilenler	25.000 TL
Gayrimenkul Sermaye İradından Kesilenler	8.000 TL
(İşyeri kirası, 40.000 x 0,20 = 8.000)	
Menkul Sermaye İradından Kesilen	7.500 TL
(Kar payı, 50.000 x 0,15 = 7.500)	
Mahsup Edilecek Vergiler Toplamı	55.500 TL